Anna Jędrzejewska
GADATLIWOŚĆ DRZEW

Stoję w lesie. Niesamowita geometria i architektura pni.
Bezruch i cisza.
Pojedynczy liść odrywa się od gałęzi i rozpoczyna hipnotyzujący taniec ku ziemi. Idealna choreografia lotu.
W tej aksamitnej katedrze natury pojawia się myśl: „oto gadatliwość drzew".
Silnym impulsem do powstania utworu była lektura książki Petera Wohllebena Sekretne życie drzew, w której autor opisuje las jako organizm rozproszony: drzewa przekazują sobie składniki odżywcze, ostrzegają się przed zagrożeniami, wspierają osłabione jednostki. To funkcjonująca w czasie rzeczywistym sieć wymiany – cicha, nielinearna, czuła.
W obliczu globalnych doświadczeń (m.in. pandemia 2020), które ujawniły wrażliwość struktur społecznych i ekosystemowych, projekt Gadatliwość drzew stanowi próbę przetransponowania zasad leśnej komunikacji do formy artystycznej – bez antropomorfizacji – jako model relacyjny.
Instalacja oparta jest na ośmiu niezależnych ścieżkach dźwiękowych, emitowanych z osobnych głośników rozmieszczonych w przestrzeni. Materiał dźwiękowy został pozyskany podczas nagrań wykonanych w terenie trzema rodzajami mikrofonów: pojemnościowym, kontaktowym (piezo) oraz sejsmicznym (igłowym).
Dużym wyzwaniem była dyskrecja drzew oraz ogólna atmosfera wokół nich: ptaki rozpoczynające okres lęgowy, szum wiatru, przeloty samolotów. Nagranie wymagało rzadko dotąd stosowanej w field-recordingu technologii 32-bitowej zmiennoprzecinkowej. Dopiero przy jej użyciu udało się uchwycić wewnętrzną atmosferę drzew bez odgłosów otoczenia.
Zarejestrowane zostały:
– skrzypienia struktury drzewnej,
– mikrodrgania gałęzi,
– szumy o nieokreślonym pochodzeniu.
Z tego materiału, przetwarzanego elektronicznie, powstały trzy warstwy dźwięków odpowiadające trzem kanałom transmisji biologicznej: sieci mikoryzowej, impulsom elektrycznym oraz sygnałom chemicznym. System głośników emitujących dźwięki w przestrzeni oraz subtelne video tworzy cyfrowoakustyczny las, odwzorowujący leśny system wrażliwości według wyobrażeń kompozytorki. Publiczność umieszczona jest w środku układu.
Co mogą mówić drzewa?
Próbując wyobrazić sobie sposób komunikacji tego systemu, autorka poprosiła AI o wygenerowanie symulowanego logu możliwego języka wymiany informacji w strukturze drzewnej.

Oto on:
(naprężenie na styku światła i gleby)
(coś się ruszało – zapamiętano)
(trwała wymiana – przerwana)
(obwód otwarty)
(ciepło – potem nagle bardzo jasno)
(tu było coś wiele razy – w końcu znikło)
(nie zdążyliśmy ich wchłonąć)
(wzór wiatru powtarzany przez 43 sezony – znikł)
(miejsca uderzeń – nie zasklepiły się)
(brak wymiany – gęstość zbyt niska)
(sygnały krótkie, intensywne – nie przeszły przez rdzeń)
(dane rozerwane – niezintegrowane)
(obecność jednostronna – nieprzyswajalna)
(zatrzymano cykl / gleba zgubiła odpowiedź)
(brak reakcji z sąsiednich układów – odłączenie)
Anna Jędrzejewska